

Fiskevårdsplan för Marslidens FVO

Fotograf: Bernhard Nordh

Marssjöleden.

Byn ligger vid norra sidan av Västra Marssjön på en jämn sluttning mot sjön från Hemkullen. Bakom denna kulle reser sig det nästan lodräta fjällstupet uti södra sidan av fjället Ropen. Åt nordväst stryker en ås nedanför fjällstupet. Det är Ropenåsen. Marssjöarna äro två: Östra och Västra Marssjön, sammanbundna med varandra genom Marssjösundet. I sundet ligger Sundsholmen. En annan stor holme i Västra Marssjön är Bräntholmen. I västra änden av nämnda sjö inrinner en ganska stor bäck från Hartjärnarna, och i en av dessa tjärnar inrinner en liten bäck, som är första upprinnelsen till Marssån. Hartjärnbäcken rinner spak på en sträcka från Marssjön långt uppåt och kan befaras med båt. Den är en spakbäck. Byxbäcken rinner utöver fjällslutningen öster om Ropen och upptager på högra sidan Ropenbäcken och faller ut i östra änden av Västra Marssjön. I västra änden av Östra Marssjön utfaller Gakkangaisbäcken. Under Ropens branta stup ovanför gårdarna i Marssjöleden är myllan frodig, där trivas en mängd olika växter, bland andra liljekonvalj, vilken i övrigt är ytterst sällsynt inom Vilhelmina socken

Den 11 juli 1853 förrättades man syn och besiktning för ett krononybygge som Drängen Abraham Jakobsson i Klimpfjäll ansökt om hos K.B. I denna kan man läsa följande: "Husbehovsfisket är förmånligt uti Marssjöarna och Kultsjön. Lägenhet till både kvarn- och sågställe finnes uti flera i närheten av bolstaden rinnande bäckar."

Ovanstående är hämtat ur Gamla byar i Vilhelmina av O.P Pettersson.
Del II Fjälltrakterna och Vojmsjötrakten.
Marssjöleden kallas idag Marsliden.

Inledning.

Fotograf: Barbro Lindblad -06

Västra Marssjön är en av två närliggande sjöar söder om Marsfjällen med tillrinning från fjällen och myrområden söder om sjöarna. Utloppet från Ö. Marssjön utgörs av Marsån som rinner ned till Fatsjön vid Eriksberg och som vidare har sitt utlopp ned till Malgomaj.

Det är ett attraktivt och aktivt fritidsboende med många stugor på norra och östra sidan av V. Marssjön och sjöarna med Marsån har haft stor betydelse för fritidfisket i området.

Fiskevårdsområdet bildades 24 mars 1948 och man har sedan dess bedrivit ett aktivt fiskevårdsarbete. Östra Marssjön ingår ej i fiskevårdsområdet.

Målsättning.

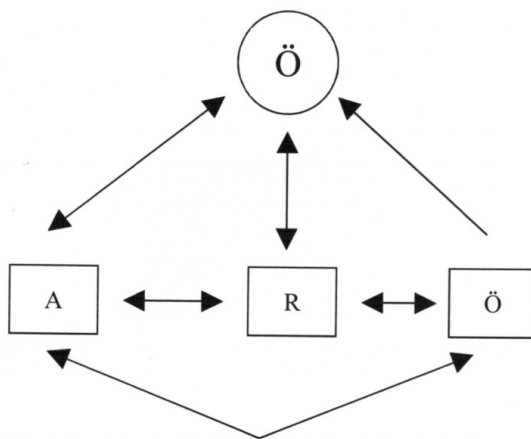
Med detta arbete vill vi försöka väcka intresset igen i Marsslidens FVO, och föreslå en del åtgärder som kanske kan utmytna till att återfå det ädelfiske som både bybor och fritidsboendet en gång haft.

Rödingen och även öringen har under en längre period varit på tillbakagång och abborren har tagit över i sjön. Även mörten verkar öka men för att kunna fastställa detta bör man i första hand göra ett ordenligt provfiske för att kunna jämföra tidigare provfiskning.

Under vårt arbete med det digra material som finns tillgängligt kan vi se vissa mönster och utfall vilket gjort att vi dragit följande slutsatser till att fiskevårdsområdet utvecklats på det sätt som det gjort.

- Fritidsfiske och nätfisket kan ha decimerat stor fisk och rubbat balansen, med andra ord måste fisk nå en viss storlek för att kunna äta annan fisk så man inte utvecklar "tusenbrödra" bestånd.
- Utplantning har upphört under -80 talet vilket även kan ha bidragit till att kvantiteten av vissa arter minskat.
- Varma sommar har gjort att det blivit optimala förhållanden för att abborren ska kunna expandera, vilket vi idag förmodligen ser resultatet av.
- Abborrens utbredning i sjön har inverkat negativt på fiskkortsförsäljning.
- Det aktiva fiskevårdsarbetet har under senare tid avtagit.

För att nå målsättningen har vi lagt förslag på åtgärder som återfinns under rubriken Fiskevård.

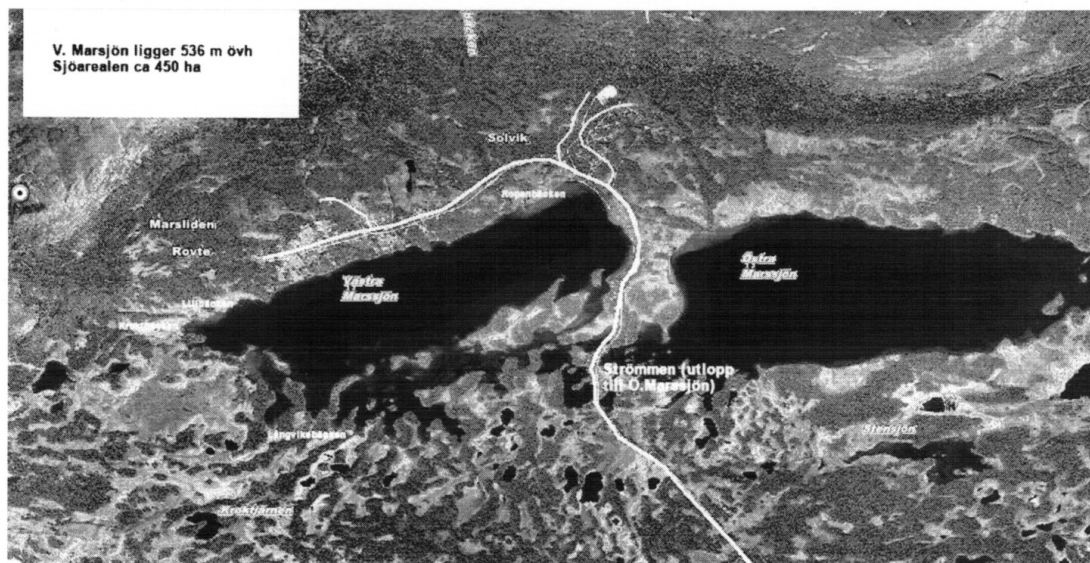
Fiskevatten.

Administrativ indelning/ägoförhållanden.

Västra Marssjön med tillhörande tjärnar ingår i Marslidens fiskevårdsområde, fiskrätten förvaltas av 15 fastigheter. Östra Marssjön som ej ingår i fiskevårdsområdet förvaltas av Staten, Allmänningen och Grytsjö samfällighetsförening.

Se bilaga: Fastigheter2007.xls

Vattenbeskrivning och tillrinning

V. Marssjön ligger 536 m ö.h. och har relativt klart vatten med viss humusförekomst, siktdjupet är ca 5m. Sjöarealen uppgår till ca 450 ha och sitter nära ihop med Ö. Marssjön. Det rinner ned 6 bäckar av varierande kvalitet och storlek i V.Marssjön. Ropenbäcken är störst med sin tillrinning i olika grenar från fjällslutningarna. Krokibäcken är en av de djupare bäckarna och har sitt källflöde ifrån Harttjärn och Badartjärn. Det finns tre bäckar på södra sidan av V. Marssjön som har sina källflöden från tjärnar och myrsystem, samt ett 20 tal tjärnar i området av olika storlek.

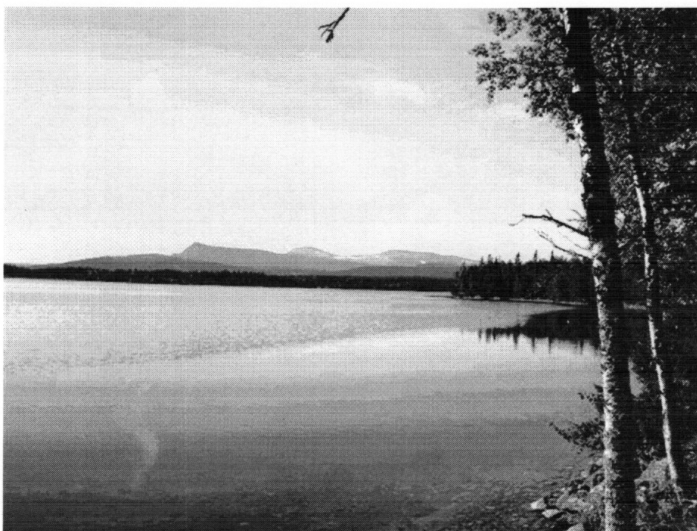
Natur och Miljöförhållanden

Sjön påverkas förmodligen väldigt lite av jordbruk och kringaktiviteter och ligger i fjällnära miljö vid Marsfjällets Naturresevat. Norra delen har en brant stigning mot Marsfjällen mest bestående av äldre granskog och södra delen av sjön har flacka områden av myr och skogsområden. Kring Marssjön växer fjällbjörkskogar med i sydlägen frodig ängsvegetation. Byn Marsliden ligger på norra sidan och är känd från boken "I Marsfjällets skugga" av Bernhard Nordh.

Utsikt nordöst mot Sättan.
Fotograf: Nina Lindblad

Utsikt västerut mot Satsfjället.
Fotograf: Barbro Lindblad -06

Fiskebestånd

Beskrivning av förekommande arter

Art	Förekomst	Storlek	Övrigt
Abborre	1- riklig	Varierande	Ökat stort i mängd under sista 10 åren
Elritsa	3- allmän	-	
Lake	4- allmän	Varierande	Fångstpengar har betalats ut för lake
Mört	6- allmän, sällsynt	Små	Verkar öka i sjön på senare år
Röding	2- allmän, sällsynt	Varierande	Minskat i mängd och storlek
Harr	7- ingen	0	Borta sedan 60-talet: Se mer under Övrigt
Öring	5- allmänt, sällsynt	Varierande	Stora utplanteringar 1950-1980-talet
Regnbåge	8- ingen	0	Utplanteringar under slutet 60 talet

Se bilaga: **Provfiske Marssjön hösten 96 Hedlund.pdf**

Genomförda utplanteringar

Av öring har det varit väldigt omfattande utplanteringar, vilket syns på kvittan och olika sammanställningar. Även flera utsättningar av rödingsyngel har förekommit. Regnbåge ska ha varit utsatt i sjöarna enligt boken "I toltans dal" vilket vi även funnit kvittan på. Enligt en rapport från Fiskeriverkets så var de stora utplanteringarna av fiskyngel betydelselösa och i vissa fall rent skadliga vilket man ej hade kunskap om vid den tidpunkten.

Se bilaga: **Utsättningar48-87.xls**

Fortsättning: Genomförda utplanteringar

3000, 1-åriga regnbågar utplanteras 1965 med okänt resultat, förmodligen lämnade dom sjön ner genom Östra Marssjön och vidare ut i Marssån enligt utsago.

Allmänt om beståndsutveckling

Artsammansättningen har ändrats till att bestå av mycket abborre på bekostnad av framför allt röding men också öring, även dom stora fiskarna har minskat. Mörten verkar även den öka i sjön. Beståndsutveckling idag verkar hålla sig på en normal "stekpannefisk" nivå, vilket förmodligen beror dels på den relativt näringsfattiga miljön samt ett intensivt fritidsfiske samt en del nätfiske. Fiskvandringen kan också ha haft en viss betydelse.

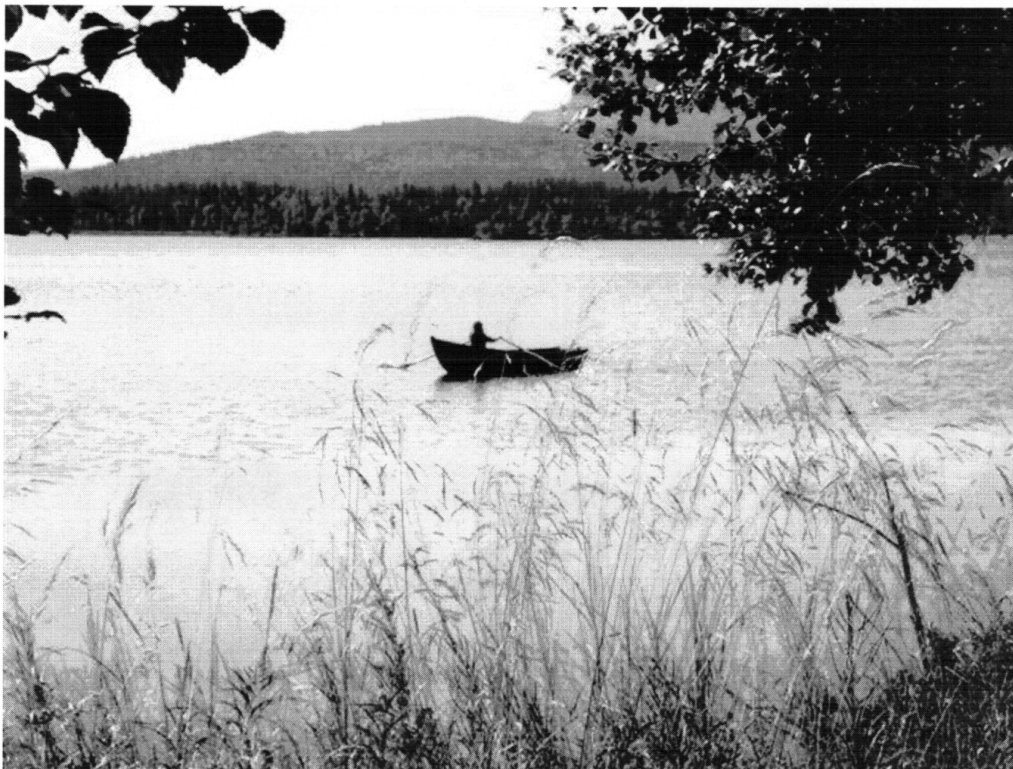
Nätupptagning med abborre och en del öring.
Fotograf: Barbro Lindblad -06

Fritidsfiske

Historik

Marssjöarna är kända rödingssjöar och är omskrivna i bl.a. i flera böcker. Långdrag och ismete har varit de vanligaste metoderna som används av fritidsfiskare.

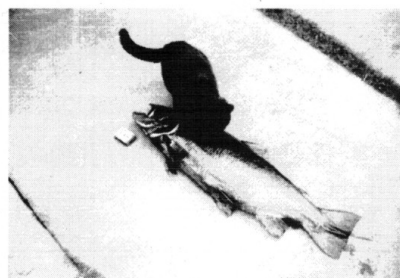

Fotograf: Barbro Lindblad -06

Fisket i de olika ingående vatten

I Harrtjärn och Badartjärn sportfiskas det öring, vilket ibland verkar vara av större kvalitet. ”I Mörttjärn metas det mörkt till katta.”

Nätfångad öring till katten
Fotograf: Mårten Larsson -60 tal

Fisket i de närliggande vatten

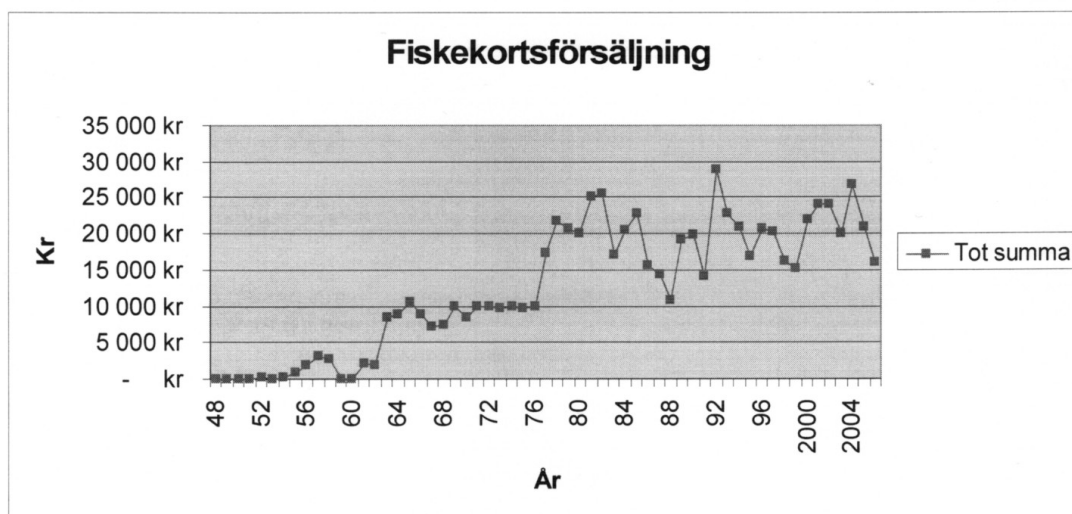
I Östra Marssjön verkar utvecklingen i bestånden av fisk blivit liknande som i västra Marssjön, en kontaktad person lade sommaren -07 ut sex nät i Östra Marssjön och fick 176 abborrar varav ca 35% var i filébar storlek.

Upplåtelseformer och fiskereglerna

Fiskekortsförsäljning sker utan restriktioner.

Det säljs idag dagkort, tre dygns, veckokort och årskort.

Fiskekortsförsäljning

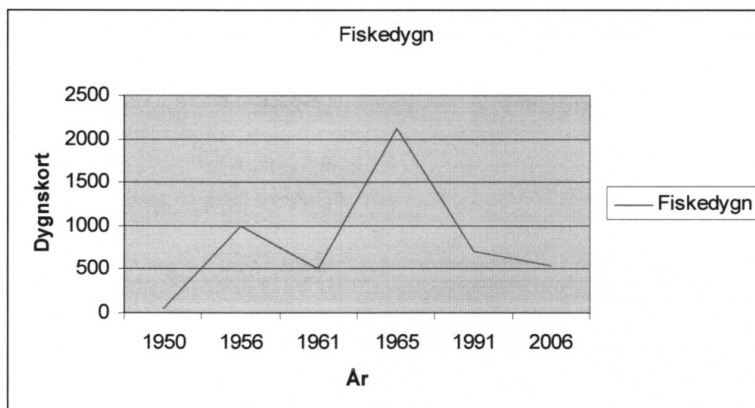
Under våra genomgångar visar sig det att det varit en omfattande fiskekortförsäljning från -50 talet och framåt. Det har även förekommit stora utplanteringar av röding och öring. Fritidsfiske och nätfiske kan tillsammans haft en stor påverkan på beståndet i sjöarna. En nedgång i fiskekortförsäljning blev drastisk efter Tjernobykatakastrofen 1986, för att sedan öka under -90 talet men för att åter igen börja sjunka under 2005 då abborren expanderar.

Redan 1959 tog man beslut att ha ett uppehåll i försäljning av fiskekort till fritidsfiske under 1960, vilket man utökade att gälla även -61 och -62 pga. av att man ansåg att fisket var för intensivt. Men man annullerade beslutet den 1/6 -61 med omedelbar verkan.

Se bilaga: Fiskekortsförsäljning48-07-V-M.xls

Utvecklingsmöjligheter för fritidsfisket

Fiskekortförsäljningen har minskat pga. av beståndsfördelningen i sjön har övergått till abborre och bör därför återställas för att behålla sportfiskarna, detta är även ett önskemål från fritidsboende och boende i området.

Se bilaga: AntalfiskedygnV-M.xls

Övriga utvecklingsbefrämjande åtgärder

Fiskevårdsområdet har köpt 500 lpm spångningsvirke för att förbättra framkomlighet och minska slitage på norra sidan av sjön.

Byn anordnar varje år notdragning med underhållning vid sjöstranden vid Marsliden dagarna.

Det finns även fem vindskydd som underhålls av intresseföreningen och det körs ut ved under vintern till dessa.

Fotograf: Barbro Lindblad -05

Delägarnas Fiske

Historik

Fiskevårdsområdet bildades 24 mars 1948 efter ett sammanträde med Marslidens byamän.

På 60 talet fanns det ca 6-7 familjer som hade nätfisket till husbehov, med tiden har nätfisket minskat för att idag vara av mindre omfattning. Fisket med nät bedrevs både sommar och vinter, detsamma gäller idag.

Man införde ett generellt förbud för fiske med storrysja den 31/12 1962 vilket troligen betyder att det kan ha varit ett mer omfattande fiske i sjöarna tidigare.

Se bilagor: startfvo.pdf Årsberättelse1962-1.pdf Årsberättelse1962-2.pdf

Regler för delägarnas fiske

Idag finns det tillåtelse för ca 90 nät kvoterat på 15 fastigheter varav två till tre fastigheter bedriver ett mindre nätfiske med max 10 nät. Det är idag totalt fiskeförbud under lekperioden. Under 1998 och tre år framåt var det totalt nätförbud i V. Marssjön. Fiske med utter får bedrivas av fiskerättsägare.

Se bilaga: Röstetal_näträtt_VMS07.doc

Nätfångad abborre och öring
Fotograf: Barbro Lindblad
-06

Fisket i de olika ingående vattnen

I Hartjärn har det tidigare bedrivits nätfiske efter öring och ibland röding, även i Badartjärn har fiske bedrivits efter öring oftast enligt utsagor efter större öring. En person som idag är i 85 års åldern berättar att man fiskade med nät i Hartjärn och man trodde att man fiskat ut harren. Idag finns ingen harr i något av dessa vatten. En liten del av en vik i Kultsjön ingår i fiskevårdsområdet.

Fisket i bäckarna har varit och är förmodligen ringa.

Enligt samtal med folk från Marsliden så har den största öring som fångats vägt 7,7 kilo och man har även fått öring kring 5 kilo på nätfiske. Även röding kring 1,5 kilo har fångats.

En person berättar att under tidigt -60 tal så kunde man under vissa dagar på utter få stora mängder röding och enligt fadern till den som uttrade, så skulle han få börja äta "råfisken" om han inte slutade.

Silverdoctor, DeepPurple, BlackZulu var flugor som var mest givande med utterfiske.

Fotograf: Märten Larsson -60 talet

Utvecklingsmöjligheter för delägarnas fiske

Många av delägarna har idag fritidsboende och kanske prioriterar sportfiske i stället för nätfiske vilket gör att delägarnas fiske i en framtid väldigt lite kommer att handla om en försörjningsdel. Varför det även i en framtid vore bra med ett attraktivt sportfiske efter öring och röding.

Övriga utvecklingsbefrämjande åtgärder

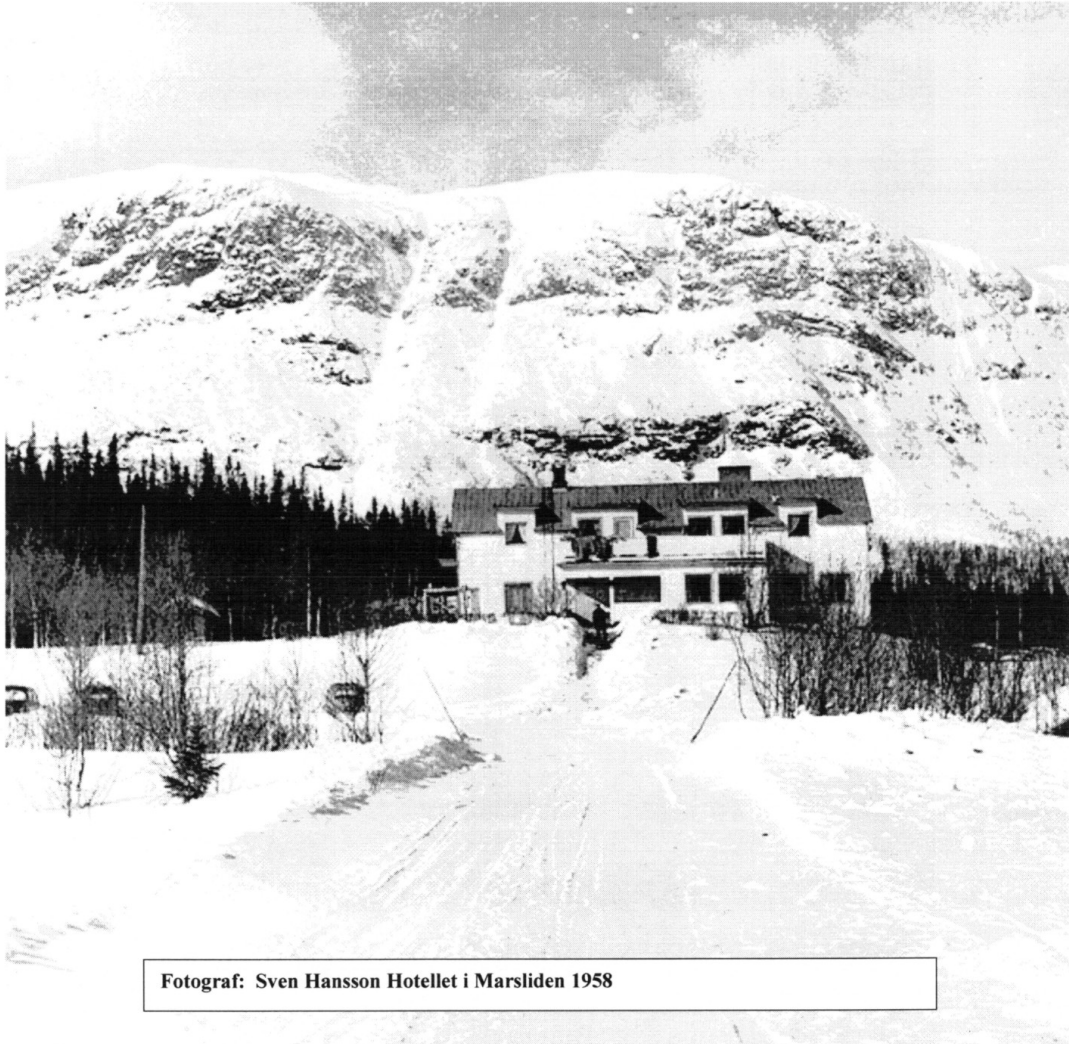
Rubriken finns kvar för att i framtiden kunna fylla den med material, tankar och idéer

Yrkesfisket

Metoder

Under våra granskningar av äldre handlingar verkar storrysja använts och ofta använde man dessa för att kunna få större mängder till avsalu. Man tog ett beslut den 31/12 1962 på att förbjuda dessa.

Både Hotellet i Marsliden, Saxnäsgården och Dikanäs fjällfisk köpte nog upp större mängder av röding och öring **men vi har ej kunnat fastslå om V. Marssjön varit föremål för detta.**

Fotograf: Sven Hansson Hotellet i Marsliden 1958

Fiskevård

Historik

Fiskevårdsområdet bildades redan 1948, och under kommande år bedrevs ett intensivt fiskevårdsarbete med den kunskap man då hade. Under årens lopp förekom det en omfattande utplantering av öring och röding, både yngel och 1-2 somriga storlekar. Från slutet av 50-talet bedrevs ett omfattande fiske efter lake dels via lakastutar och krok. Man hade även fångstpengar på lake och 1957 betalade man 10 öre per lake. Även skottpengar på mink infördes och gäller fortfarande.

Speciella naturvärden

V. Marssjön har en enastående vildmarksnatur med Ropen och Marsfjällen i bakgrunden.

Övergripande lagstiftning

Marsfjällen ingår idag i ett naturreservat.

Målsättning /Inriktning

Önskvärt vad vi vet idag är att minska abborrbestånden för att om möjligt förbättra röding och öringsbestånden.

Planerade åtgärder

- Utskick frågeformulär till fiskerättsdelägare.
- Djuploda grafiskt.
- Romplockning, mjärddar.
- Provfiske.
- Fritt vinterfiske.
- Sammanställning och uppföljning av statistik.

Utskick frågeformulär till fiskerättsdelägare

Sammanställa ett formulär med frågor om hur delägarna upplever fiskevårdområdet och ev. önskemål om hur fisket i en framtid ska vara. Bör skickas ut innan årsmötet.

Djuploda grafiskt

Med hjälp av ny teknik loda upp sjön så vi får en sjökarta med djup och grund. Det finns möjlighet att få hjälp av Fiskerikonsulenten i Vilhelmina kommun.

Tid: Maj/juni.

Romplockning, Mjärddar

Eftersom abborren lägger sin rom i strängar upphängda på vass, kvistar och annan undervegetation, finns möjlighet att under en begränsad tid (ca: 10 dagar) plocka upp rommen med håv. Vilket kan reducera antalet abborrar efter ett antal år. Plockningen bör helst utföras under en fyraårs period.

Ett annat alternativ som kan provas är att stoppa ner granruskor innan lektiden för att från dessa plocka rom.

Tid: Juni

Provfiske

Förrätta ett nytt provfiske med bra analyser för uppföljning av tidigare resultat

Tid: Juli, åtta nät under tre nätter med uppföljning vart tredje år

Även vattenprover bör tas och analyseras.

En önskan om att det utförs ett provfiske i Östra Marssjön också för att senare få jämförelse med en sjö utan åtgärd.

Gratis vinterfiske

Fritt fiske under vintern mot redovisning av fångst. Dels för att få hjälp med att ”plocka upp” abborre samt för att försöka bibehålla intresset för sportfisket och de åtgärder som planeras.

Sammanställning och uppföljning av statistik

Ett mycket viktigt arbete för uppföljning av åtgärder samt ur ett framtida perspektiv.

SKYNDA LÅNGSAMT

Det är viktigt att ha i minnet att det tar tid innan man ser något resultatet av alla typer av åtgärder

Motstående intressen

Försurning

En kemisk undersökning 1993 i Ropenbäcken visar på ett mycket bra värde PH 6.8

Se bilaga:

Näringsstatus

En kall, relativt näringsfattig sjö med väldigt liten yttre påverkan.

Föreningar

Idag ej kända föreningar

Sjötrafik

Marginell motorbåtstrafik på sjön

Andra interfererande

Två snöskoterleder över sjön, utsläpp okänt

Undersökningar

Provfiske

Provfiske 1976 och 1996,

Se bilagor: Västra Marssjön 1976.pdf Provfiske Marssjön hösten 96 Hedlund.pdf

Det som är anmärkningsvärt, är förhållandet att abborren ökat markant vid provfisket 1996.

Kvicksilverundersökningar

Inga kända gjorda undersökningar.

Vattenanalyser

Inga kända vattenanalyser

Andra undersökningar

Bottenprov togs 1996 med Ekmanhuggare.

Utbildning

Fortsättning: Utbildning

Under 2007 förkovrade sig Barbro Lindblad sig i kursen Fiskebiologi vid Umeå Universitet (ev. 10 P).
Man har även löpande utbildning av fisketillsynsmän.

Målsättning är att de som sitter i styrelsen bör vara med i någon form av studiecirkel inom fiskevård.

Övrigt

Stadgar för fiskevårdsområdet

Se bilaga: stadgar1-4.pdf

Karta över ingående vatten med tillrinningar

Se bilaga: fastighetmars.jpg

Djupkartor

Idag bör det vid tillfälle vara möjligt inom ramen för fiskevårdsområdet att skapa en.

Harr och mört

V. Marssjön och Harrtjärn har idag inget bestånd av harr, men mörten verkar öka i Marssjöarna. Enligt samtal så försvann harren redan före 70 -talet i V. Marssjön Även en sjö på högre höjd mellan Girisjön och Krutsjön som heter Harrsjön finns idag bara mört och öring. Vi skulle gärna titta närmare på denna hypotes om mört konkurrerar ut harr i sjöar/bäckar. Det kan vara bra att ha i minnet att Marssån även idag har bra bestånd av harr. Enligt folksägen så fanns det gott om harr i Harrtjärn i slutet på 1800 talet, till glädje för nybyggarna. Man fiskade tidigt på våren då man fick stora mängder färsk fisk i Harrtjärn vilket var en livsnödvändighet.

Båtplatser och båtsättningsplatser

Vid nordöstra sidan av sjön finns naturlig sandstrand som används för båtplatser, det finns inga offentliga bryggor i sjön.

Marknadsföringsåtgärder

Idag marknadsförs sjöarna via kommunens hemsidor, samt Marslidens egna hemsidor
ex. http://fc.malgomaj.vilhelmina.se/~stefan_lowdin/

Fiskelagstiftning

Fiskeregler beslutade på stämma

Önskemål vore att lägga ut protokoll samt beslut via befintlig hemsida

Fisketillsyn

Det finns två fisketillsynsmän vilka utför sina uppdrag.

Minkbekämpning

Skottpengar betalas ut för minkbekämpning, 2006 betalades det ut för två minkar, men det har under alla år från -50 talet och framåt pågått jakt efter mink.

Andra entreprenörer av fisket

Inkomsterna från fisket tillfaller fiskevårdsområdet.

Källor

Gamla byar i Vilhelmina av O.P Pettersson. Del II Fjälltrakterna och Vojmsjötrakten.
I toltans dal av Curt Lindhè.
Handlingar från 1948 samlat i pärmar av ansvariga för Marslidens Fiskevårdsområde.
Provfiskeresultat 1976, 1996
Muntliga samtal med boende/utflyttade från Marsliden.
Internet.

Bilagor

Protokoll från bildandet av FVO
Stadgar
Årsberättelse 1962
Provfiske V.Marsjön 1976
Provfiske Marsjön hösten 96
Annons, faktura fiskeförbud i VK
Ansökan om ersättning
Ett becurelprov
Fastighetsgränser, bäckar
Röstlängd, delägare
Nätandelar
Fiskekortsförsäljning 48-97
Fiskedygnsstatistik
Fiskutsättningar

Filnamn

startfvo.pdf
stadgar1-4.pdf
Årsberättelse1962-1-2.pdf
Västra Marssjön 1976.pdf
Provfiske Marsjön hösten 96 Hedlund.pdf
fiskeförbud.pdf
Anhållanerstjer.pdf
becurelprov.pdf
fastighetmars.psd
Fastigheter2007.xls
Röstetal_närrätt_VMS07.doc
Fiskekortsförsäljning48-07-V-M.xls
AntalfiskedygnV-M.xls
Utsättningar48-87.xls

Vilhelmina 2007-10-06 -2007-11-18

Detta arbete har utförts av Barbro Lindblad, Håkan Grönlund och Hans-Gunnar Norman

